
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

יישוב סכסוכים באירופה המודרנית - 54644

תאריך עדכון אחרון 03-11-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית בלימודי אירופה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דניאל ויינר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: daniel.wajner@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה עוסק במחקר מדעי של יישוב וניהול סכסוכים ביחסים בינלאומיים, תוך הסתמכות על מקרים של סכסוך עיקש באירופה כ"מעבדה". הקורס מתחיל בהיכרות עם מסגרות תיאורטיות שונות בנושאי מניעה, ניהול ויישוב סכסוכים, תוך יישום כלים דידקטיים מתורת המשחקים וניתוח משא ומתן להמחשת היתרונות והאתגרים של הגישות האנליטיות השונות. תכנים אלה יושמו בהמשך על ידי התלמידים על מנת לחקור מקרים של יישוב סכסוכים באירופה בת זממנו (בין היתר, באוקראינה, קפריסין, קטלוניה, אוסקאל-הרריה, בוסניה, אירלנד, ארמניה ובלארוס), אשר יוצגו בכיתה ויידונו יחד. הקורס מסתיים בדיון מעמיק על עתידה של אירופה וסכסוכיה על רקע האירועים הפוליטיים האחרונים, וכן בהערכת ההזדמנויות והסכנות של הגישות השונות לחקר יישוב סכסוכים בני זממנו.

מטרות הקורס:

- לעודד מחקר על תהליכי יישוב סכסוכים באירופה בת זממנו וההקשרים השונים שתרמו לעיצובם, הן מקומית והן בינלאומית.

- להעניק לתלמידים כלים תיאורטיים ומתודולוגיים המיושמים לניתוח המשתנים המשפיעים על מניעה, ניהול ויישוב סכסוכים באזור, בהם ישתמשו כדי להעמיק בלימוד הדינמיקות של מקרה בוחן אחד.

- להכשיר את המשתתפים בשימוש בטכניקות ליישוב סכסוכים ומשא ומתן, באמצעות תרגילים, משחקים דידקטיים ותרגולי סימולציה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לרכוש ידע בסיסי על כמה מהסכסוכים החשובים ביותר באירופה בת זממנו והתהליכים השונים שהם עברו לניהולם ו/או יישובם.

- לתכנן ביחד עם קבוצה פרויקט מחקר המתמקד במקרה בוחן אחד, שיוצג בכיתה בהמשך.

- לקרוא באופן ביקורתי ספרות אקדמית רלוונטית וניתוחים מכווני-מדיניות כדי להבין יותר טוב את הדינמיקה של יישוב סכסוכים.

- להפנים מספר עקרונות בסיסיים של משא ומתן בינלאומי באמצעות משחקים וסימולציות.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: דיונים על טקסט; משחקי משא ומתן; סימולציות ודינמיקה של משחק תפקידים; מצגות של תלמידים; עבודה קבוצתית.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
שיעור 1 - מיפוי קונפליקטים באירופה ומבוא לקורס.

שיעור 2 - הבנת מהות ה"סכסוך". הגדרות, טיפולוגיות ומינוח רלוונטיים. "סכסוכים עיקשיים". גישות שונות לניתוח המקורות, הדינמיקה וההשפעות של קונפליקטים (מבניים, אסטרטגיים/רציונליים, פרוצדורליים/ביורוקרטיים וקוגניטיביים).

שיעור 3 - מניעת וניהול סכסוך. שלבים בניהול סכסוך. טכניקות מניעה. סכנת ההסלמה והדה-מטריאליזציה. בחירה רציונלית ותיאוריית הפרוספקט בפתרון סכסוכים. משטרים. אילוסטרציות מאירופה בת זמננו.

שיעור 4 - יישוב סכסוך. בְּשָׁלוֹת. מחסומים, ספילרים וערכים מוגנים בפתרון סכסוכים. תפקיד הצדק והאמת. לְמִידָה. פְּיוֹס. אילוסטרציות מאירופה בת זמננו.

שיעור 5 - ניתוח משא ומתן: הגדרות ומינוח. שחקנים, בעלי עניין ומנהלי משא ומתן. שלבי משא ומתן וסבבים. טקסונומיות של ניתוח משא ומתן. מבני החלטות. שיטת המשא ומתן: השיטה האינטגרטיבית של "הרווארד". תפקידם של מבני כוח, אסימטריות, היררכיות וזמן במשא ומתן. אילוסטרציות מאירופה בת זמננו.

שיעור 6 - ממשא ומתן בינלאומי לפתרון סכסוכים. השאיפה להסדר שלום במשא ומתן. סדר היום של משא ומתן. טכניקות. תפקיד התרבות וההקשר במשא ומתן. התערבות צד שלישי: גישור, תיווך, בורות. משא ומתן רב צדדי, קואליציות ובריתות. הצבעה, אשרור וציות. לגיטימיות ופתרון סכסוכים. אילוסטרציות מאירופה בת זמננו.

שיעור 7 - הצגת מקרה 1 (TBD) ודיון קולקטיבי.

שיעור 8 - הצגת מקרה 2 (TBD) ודיון קולקטיבי.

שיעור 9 - הצגת מקרה 3 (TBD) ודיון קולקטיבי.

שיעור 10 - הצגת מקרה 4 (TBD) ודיון קולקטיבי.

שיעור 11 - סימולציה 1

שיעור 12 - סימולציה 2

שיעור 13 - דיון: העתיד של יישוב סכסוכים באירופה בת זמננו.

חומר חובה לקריאה:

Bercovitch, Jacob, Victor Kremenyuk, and I. William Zartman (eds.). 2008. *The SAGE handbook of conflict resolution*. (New York: Sage)

Deutsch, Morton, Peter T. Coleman, and Eric C. Marcus (eds.). 2006. *The handbook of conflict resolution: Theory and practice*. John Wiley & Sons.

Kriesberg, Louis, Terrell A. Northrup, and Stuart J. Thorson (eds.). 1989. *Intractable conflicts and their transformation*. Syracuse University Press.

Ramsbotham, Oliver, Hugh Miall, and Tom Woodhouse. 2011. *Contemporary conflict resolution*. Cambridge: Polity.

Zartman, William. I. 2000. "Ripeness: The hurting stalemate and beyond." In P.C. Stern and D. Druckman, *International conflict resolution after the Cold War* (DC: Nat. Academy Press), 225-50

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 60 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 20 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 20 %

מידע נוסף / הערות:

שימו לב שיש דרישת נוכחות של 80%, כחלק מהציון של השתתפות פעילה!!

הערכת קורס:

- השתתפות בשיעורים 20% - [דרישות נוכחות (%): 80]
- הצגת הפרויקט בכיתה 20%
- הגשת עבודת פרויקט 60%